

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-området *SE0530192 Valared*

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 - områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitat-direktiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitat- direktivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och natur- typer, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska under- lätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skydds- beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillstånds- plikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”*kartverktyget skyddad natur*”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Maria Johansson

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0530192 Valared

Kommun: Ulricehamn

Områdets totala areal: 0,17 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-08-28

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-20

Markägarförhållanden:

Området ägs av privata markägare.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2001-06-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6210 - Kalkgräsmarker

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: Det främsta syftet är att bevara en kalkgräsmark med artrik torrängsvegetation och den rödlistade arten smalbladig lungört.

Motivering: Den rödlistade arten smalbladig lungört har förekommit i området

Prioriterade åtgärder: Restaurering av området. Årligt bete eller slåtter. Området bör omfattas av åtagandeplan för betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel eller av ett skötselavtal. Skötseln ska vara anpassad till de krav som smalbladig och andra torrängsarter ställer på slåtter och betespåsläpp.

Beskrivning av området

Området utgörs av södra och västra kanten av en kulle som är ohävdad och igenvuxen med

främst asp men även björk och gran (krontäckning 75-100%). Tidigare har marken slagits och/eller betats. Ohävdarter som gullris och johannesört växer sida vid sida med lundarter som skogsnäva och liljekonvalj. I väster har berggrör brett ut sig och dominerar helt, även hallon finns. Den södra slänten var år 2005 relativt ljusöppen och där har de flesta plantorna av smalbladig lungört noterats. Här fanns även rester av torrängsflora med arter som ängshavre, brudbröd, stor blåklocka och hållveronika. År 2017 var det endast lite öppet södra i kanten mot åkermarken. Liljekonvalj dominerar och floran i övrigt trivialiserad eller utskuggad.

Inventeringar av smalbladig lungört (rödlistad 2015 som starkt hotad): 1997 hittades 62 plantor av smalbladig lungört, varav 32 ej blommande, spridda i objektet. 2002 hade antalet minskat till 12 +5 skott i den södra slänten. Vid ett fältbesök i maj 2005 bedömdes artantalet i stort sett stämma överens med resultatet från 2002. År 2007 hittades bara en enda planta av smalbladig lungört, enligt Länsstyrelsen i Västra Götalands läns rapport 2010:37.

Området gränsar till en grusväg i väster, åker i söder och betesmark i norr (annan fastighet). Den norra delen av kullen är bevuxen med granskog och ingår ej i Natura 2000-området. I väster finns en mindre stentipp.

Området ligger inom riksintresse för framtida järnväg.

Vad kan påverka negativt

Igenväxning och ohävd utarmar på sikt den hävdgynnade floran och faunan, vilket påverkar områdets naturvärden negativt. Ohävdarter som berggrör expanderar och slår ut konkurrenssvaga arter som t.ex. smalbladig lungört. Bortodling, gödsling och trädplantering kan även påverka negativt, liksom markexploatering och vägutbyggnad.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken)

Skötsel:

1. Restaurering med avverkning och slyröjning. Aspen kan ringbarkas för att undvika rotskott. Aspen får därefter stå och torka i några år innan den tas bort. Enstaka äldre aspar sparas som hålträd. Området skall vara öppet och marken solbelyst.
2. Gammalt gräs och förna bränns av för att underlätta slåttarna. Kontinuerlig hävd med sen slåtter och/eller bete återinförs.

Efter restaurering behövs årligt bete eller slåtter. Området bör omfattas av åtagandeplan för betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel eller av ett skötselavtal. Skötseln ska vara anpassad till de krav som smalbladig och andra torrängsarter ställer på slåtter och betespåsläpp.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**6210 - Kalkgräsmarker**

Areal: 0,17 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Hela området är klassat som naturtyp men är idag igenvuxet och håller inte naturtypsklass.

Generellt sett utgörs naturtypen av torra till friska, hävdpräglade kalkrika gräsmarker nedanför trädgränsen ofta med ett mycket stort inslag av örter. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0 - 30%. Hävdgynnade arter ska finnas. Ibland kan dessa marker vara viktiga orkidélokaler (6211). Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Typiska arter för naturtypen 6210 är spåtistel, låsbräken, trollsmultron, käringtand, ängshavre, jungfrulin, mindre blåvinge, skogsvisslare, silversmygare m.fl.

Naturtypen är känslig för igenväxning, ökad beskuggning, uppluckrad grässvål samt konkurrens från ohävdarter och främmande arter. Naturtypen är även känslig för förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och för minskade populationer av karakteristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen av Kalkgräsmarker (6210) ska vara minst 0,17 hektar. Regelbunden hävd genom bete (ej vintertid), eller slåtter och efterbete ska påverka området. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. gammalt fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och förnygra sig.

Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi och näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Krontäckningen av träd och buskar ska vara liten. Igenväxningsvegetation, vedartad eller örtartad, ska inte förekomma mer än i begränsad utsträckning. För naturtypen främmande arter ska inte förekomma. Typiska arter ska förekomma.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är år 2017 ogynnsamt på grund av långt gången igenväxning.

Dokumentation

Artportalen. ArtDatabanken SLU. www.artportalen.se. Uttag 2017-08.

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004. Restaureringsobjekt.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1998:44. Claesson, I: Torrängar i Ätradalen.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2003:5. Sundh, L: Örtrika torrängar i Ätradalen år 2002.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2010:37. Sundh, L. Stäppartade torrängar på Falbygden och i Ätradalen inventering 2007.

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Natura-2000/. 2017-08.

Bilagor

Bilaga 1. Karta med avgränsning av Natura 2000- området

